

Zelfstandig *worden*

Een praktisch boek voor een goede start
wanneer je op jezelf gaat wonen

Jeanny Jane

© 2026 Jeanny Jane

ISBN: 9789465542669

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming
van de auteur, behoudens de uitzonderingen
die wettelijk zijn toegestaan.

Welkom

Er komt een moment waarop je steeds meer zelf gaat regelen.

Je opent misschien je eerste bankrekening, ontvangt je eerste salaris, gaat op jezelf wonen, sluit abonnementen af of maakt belangrijke keuzes voor je toekomst. Dat is leuk en spannend tegelijk.

Dit boek is geschreven om je daarbij te helpen.

Geen ingewikkelde theorieën of lange verhalen, maar duidelijke uitleg, herkenbare voorbeelden en praktische stappen waarmee je direct aan de slag kunt.

Elk hoofdstuk behandelt een onderwerp waar bijna iedereen vroeg of laat mee te maken krijgt. Van geldzaken en wonen tot gezondheid, werk, digitale veiligheid en het maken van keuzes voor de toekomst.

Je hoeft dit boek niet van begin tot eind te lezen. Gebruik het als naslagwerk wanneer je iets wilt weten of lees een onderwerp dat op dat moment bij jouw situatie past.

Elk hoofdstuk staat op zichzelf en geeft je de belangrijkste informatie, handige tips en een overzichtelijke checklist.

Fouten maken hoort bij het leven. Niemand weet alles meteen. Juist door vragen te stellen, nieuwe dingen te leren en stap voor stap ervaring op te doen, groei je in zelfstandigheid en zelfvertrouwen. Zie dit boek als een praktische gids die je helpt om slimme keuzes te maken, problemen te voorkomen en met meer vertrouwen je eigen weg te vinden.

Veel leesplezier. Ik hoop dat dit boek je helpt om met vertrouwen je eigen keuzes te maken.

Jouw toekomst begint met de keuzes die je vandaag maakt.

Liefs,

Jeanny Jane

Inhoudsopgave

DEEL 1 – Je eigen geld

"Je krijgt je eerste salaris. En nu?"

- Je eerste bankrekening
- Je eerste loonstrook
- Sparen
- Waarom budgetteren
- DigiD
- Belastingaangifte
- Toeslagen
- Verzekeringen
- Hoe werkt inflatie
- Wat is beleggen
- Pensioen
- Financiële vrijheid

DEEL 2 – Zelfstandig wonen

"Je gaat op jezelf wonen."

- Kopen of huren?
- Hoe lees ik een huurcontract
- Hypotheek uitgelegd
- Energiecontract kiezen
- Vaste lasten
- Gemeentelijke belastingen
- Internet en abonnementen
- Onderhoud
- Belangrijke documenten bewaren
- Verhuizen

DEEL 3 – Het huishouden

"Niemand doet het meer voor je."

- Slim boodschappen doen & maaltijden plannen
- Houdbaarheidsdata begrijpen
- Je koelkast schoonhouden
- Schoonmaken
- De was doen
- Strijken

DEEL 4 – Werk & studie

"De eerste stappen in je carrière."

- Solliciteren & Curriculum vitae maken
- Salaris onderhandelen
- Vakantiedagen en vakantiegeld
- Arbeidscontract
- Ziek melden
- Doorgroeien

DEEL 5 – Ondernemen

"Van idee naar je eigen bedrijf."

- Is ondernemen iets voor jou?
- Inschrijven bij de Kamer van Koophandel
- BTW uitgelegd
- Offertes opstellen
- Facturen maken
- Boekhouding
- Marketing

DEEL 6 – Gezondheid

"Goed voor jezelf zorgen begint hier."

- Zorgverzekering
- Huisarts
- Tandarts
- Mentale gezondheid

DEEL 7 – Relaties & juridische zaken

"Slim geregeld voor nu én voor later."

- Samenwonen, geregistreerd partnerschap of trouwen

DEEL 8 – Nalatenschap & later

"Regel vandaag wat morgen belangrijk kan zijn."

- Testament
- Volmacht
- Levenstestament
- Digitale nalatenschap
- Uitvaartverzekering

DEEL 9 – Jouw toekomst

"Altijd blijven dromen."

- Mijn bucketlist & slotwoord

DEEL 1 - Je eigen geld - "Je krijgt je eerste salaris. En nu?"

Je eerste bankrekening

Misschien heb je al een bankrekening, maar heb je er eigenlijk nooit echt over nagedacht. Tot nu toe regelde iemand anders misschien veel voor je. Maar zodra je je eerste salaris ontvangt of op jezelf gaat wonen, verandert dat. Ineens wordt jouw bankrekening de plek waar bijna alles samenkomt.

Je salaris komt binnen op je rekening, je betaalt er je boodschappen mee, sluit abonnementen af en misschien betaal je straks zelfs je huur. Je bankrekening wordt het middelpunt van je financiële leven. Juist daarom is het verstandig om niet zomaar de eerste de beste rekening te kiezen. Banken lijken vaak veel op elkaar, maar verschillen wel degelijk.

Sommige rekenen maandelijkse kosten, andere zijn juist gratis voor jongeren of studenten. Ook de mogelijkheden van de app, de klantenservice en extra functies kunnen behoorlijk verschillen. Een rekening die nu goed bij je past, is niet automatisch ook de beste keuze voor later.

Een eigen bankrekening geeft je bovendien inzicht in je geld. Je ziet wat er binnenkomt, hoeveel je uitgeeft en wat je kunt sparen. Dat overzicht helpt je om betere financiële keuzes te maken. Hoe eerder je leert omgaan met je eigen geld, hoe makkelijker het wordt om later zelfstandig je financiën te regelen.

Neem daarom de tijd om verschillende banken met elkaar te vergelijken. Kijk niet alleen naar de kosten, maar ook naar wat jij belangrijk vindt.

Een goede app, eenvoudig contact met de bank of handige spaarmogelijkheden kunnen op de lange termijn veel verschil maken. Een bankrekening open je misschien in een paar minuten, maar je gebruikt hem waarschijnlijk jarenlang.

Met een goede keuze leg je een stevige basis voor alles wat nog komt: je eerste loon, sparen voor een vakantie, vaste lasten betalen of misschien zelfs ooit een eigen huis. Een bankrekening lijkt iets kleins, maar het is één van de eerste stappen naar financiële zelfstandigheid.

Je eerste bankrekening

Uit de praktijk

Lisa (17) kreeg haar eerste bijbaan en wilde haar salaris laten uitbetalen. Ze had nog geen eigen bankrekening en wist niet waar ze op moest letten. Samen met haar ouders opende ze een rekening, maar achteraf ontdekte ze dat de ene bank beter bij haar situatie paste dan de andere.

→ Waarom een eigen bankrekening?

Met een eigen bankrekening kun je zelf geld ontvangen, betalen en sparen. Je bouwt financiële zelfstandigheid op en houdt overzicht over je inkomsten en uitgaven.

→ Waar moet je op letten?

- **Kosten:** sommige rekeningen zijn gratis, andere niet.
- **Leeftijd:** veel banken hebben speciale rekeningen voor jongeren.
- **Betaalkaart:** krijg je een pinpas? En kun je ook online betalen?
- **Mobiele app:** is de app handig en overzichtelijk?
- **Opnamekosten:** kost geld opnemen bij een andere bank geld?
- **Extra's:** zoals sparen, betaalverzoek of spaarpotjes.

→ Hoe open je een rekening?

Dit kan meestal online. Vaak heb je je identiteitsbewijs nodig en, als je jonger bent dan 18, toestemming van je ouders.

Had ik dit maar eerder geweten...

Dat niet elke 'gratis' rekening echt gratis is. Lees goed de kleine lettertjes en vergelijk meerdere banken.

Verskillende banken, verschillende voorwaarden

	 Bank A	 Bank B
 Kosten	Gratis	€ 1,95 per maand
 Betaalkaart	✓	✓
 Mobiele app	✓	✓
 Geld opnemen	Gratis in NL	€ 1,00
 Sparen	✓	✓

Vergelijk en kies wat bij jou past.

Checklist

- ☐ Ik weet waarom ik een eigen rekening wil
- ☐ Ik heb verschillende banken vergeleken
- ☐ Ik weet wat de rekening kost
- ☐ Ik heb een keuze gemaakt
- ☐ Ik heb mijn rekening geopend

DEEL 1 - Je eigen geld -

"Je krijgt je eerste salaris. En nu?"

Je eerste loonstrook

Je hebt er vast al even op gewacht: je eerste salaris. Je hebt gewerkt, je salaris wordt gestort en je kijkt nieuwsgierig naar het bedrag op je bankrekening. Maar als je vervolgens je loonstrook bekijkt, zie je allerlei woorden en bedragen die je misschien nog nooit hebt gezien. Bruto loon, netto loon, loonheffing, vakantiegeld... Wat betekent dat allemaal?

Een loonstrook laat zien hoe jouw salaris is opgebouwd. Bovenaan staan meestal je persoonlijke gegevens en de periode waarover je salaris is betaald. Daarna zie je je **bruto loon**: het bedrag dat je hebt verdiend voordat er belastingen en andere inhoudingen vanaf gaan. Soms staan hier ook extra's bij, zoals vakantiegeld, overuren of een bonus.

Vervolgens zie je welke bedragen van je salaris worden ingehouden. Dat zijn bijvoorbeeld belastingen en premies. Veel jongeren vragen zich af waarom er eigenlijk geld wordt ingehouden als ze het zelf hebben verdiend. Het antwoord is eigenlijk heel simpel: met dat geld worden voorzieningen betaald waar we allemaal gebruik van kunnen maken.

Via de **loonheffing** betaal je mee aan bijvoorbeeld onderwijs, wegen, politie en andere overheidsvoorzieningen. Hoeveel loonheffing er wordt ingehouden, hangt af van hoeveel je verdient. In het algemeen geldt: hoe hoger je inkomen, hoe meer belasting je betaalt. Verdien je weinig, bijvoorbeeld met een bijbaan naast je studie, dan wordt er meestal minder loonheffing ingehouden. Verdien je meer, dan betaal je doorgaans ook meer.

Daarnaast heeft ook de **loonheffingskorting** invloed op hoeveel belasting je betaalt. Dit is een belastingkorting waar vrijwel iedereen recht op heeft. Meestal pas je deze korting toe bij één werkgever. Daardoor betaal je iedere maand minder belasting en houd je netto meer salaris over. Werk je bij meerdere werkgevers tegelijk, dan is het belangrijk dat je de loonheffingskorting niet overal laat toepassen. Anders betaal je later mogelijk belasting terug.

Aan het einde van het jaar kijkt de Belastingdienst of je gedurende het hele jaar te veel of juist te weinig belasting hebt betaald. Heb je te veel betaald, dan kun je via je belastingaangifte vaak geld terugkrijgen. Heb je te weinig betaald, dan moet je mogelijk nog een bedrag bijbetalen.

Naast belastingen betaal je ook premies voor sociale verzekeringen. Daarmee worden onder andere uitkeringen betaald voor mensen die tijdelijk niet kunnen werken door ziekte, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Zo draag je niet alleen bij aan jezelf, maar ook aan een systeem dat mensen ondersteunt wanneer dat nodig is.

Bij veel werkgevers bouw je daarnaast pensioen op. Vaak betaal jij zelf een deel van de premie en betaalt je werkgever ook mee. Zo spaar je stap voor stap voor een inkomen voor later, wanneer je stopt met werken.

Het bedrag dat uiteindelijk overblijft, heet het **netto loon**. Dat wordt op je bankrekening gestort en is het bedrag waarmee je je dagelijkse uitgaven betaalt of kunt sparen.

Controleer je loonstrook iedere maand even. Kloppen je gewerkte uren, je salaris en eventuele toeslagen? Zie je iets wat je niet begrijpt of wat volgens jou niet klopt, vraag het dan aan je werkgever of de salarisadministratie. Bewaar je loonstroken ook goed. Je hebt ze later misschien nodig voor je belastingaangifte, een huurwoning, een hypotheek of als bewijs van inkomen.

Hoe beter je begrijpt hoe jouw loonstrook is opgebouwd, hoe meer grip je krijgt op je eigen geld. In het begin lijken alle termen misschien ingewikkeld, maar zodra je weet wat de belangrijkste onderdelen betekenen, wordt een loonstrook al snel een stuk overzichtelijker. Dat geeft niet alleen inzicht in je salaris, maar ook meer grip op je eigen geld.

Je eerste

loonstrook

Je eerste loonstrook kan best verwarrend zijn.
Wat betekenen al die bedragen en begrippen?
En wat houdt je uiteindelijk over?

Hier lees je wat erop staat en wat het betekent.
Zo begrijp je precies waar je geld vandaan komt
en waar het naartoe gaat.

Uit de praktijk

Sanne (19) kreeg haar eerste loonstrook en snapte er niets van. Ze dacht dat haar loon € 2.800 was, maar er bleef maar iets meer dan € 2.000 over. Toen ze begreep wat alle inhoudingen waren, werd het een stuk duidelijker. Nu weet ze wat ze overhoudt en kan ze beter plannen en sparen.

Begrijpen is de eerste stap naar grip op je geld.

→ Wat is een loonstrook?

Een loonstrook is een overzicht van je loon.
Je ziet wat je bruto verdient, welke inhoudingen er zijn en wat je netto overhoudt.

→ Waarom is het belangrijk?

- Je weet precies wat je verdient en wat je overhoudt.
- Je ziet of alles klopt.
- Je begrijpt waar je geld naartoe gaat.

→ Wat heb je nodig?

- Je loonstrook (digitaal of op papier)
- Basiskennis van de begrippen
- Eventueel een rekenmachine

→ Hoe lees je een loonstrook?

1. Kijk naar je **bruto loon**
2. Bekijk de **toeslagen** (bijv. vakantiegeld, overwerk)
3. Bekijk de **inhoudingen**
4. Kijk naar je **netto loon** (wat je overhoudt)
5. Controleer je uitbetalingsdatum en rekeningnummer

Had ik dit maar eerder geweten...

Dat mijn netto loon niet hetzelfde is als mijn bruto loon.
Dat inhoudingen belangrijk zijn voor later.
En dat begrijpen rust en overzicht geeft.

Stappenplan: begrijp jouw loonstrook

1 Bekijk je bruto loon

Dit is je loon voordat er iets wordt ingehouden.
Dit is het startpunt.

2 Bekijk toeslagen

Zoals vakantiegeld, overwerk of een bonus.
Deze bedragen komen bovenop je bruto loon.

3 Bekijk de inhoudingen

Zoals loonheffing, premies en pensioen.
Deze bedragen gaan er vanaf.

4 Kijk naar je netto loon

Dit is wat je overhoudt en ontvangt op je rekening.
Dit bedrag kun je besteden of sparen.

Tip: bewaar je loonstroken. Ze zijn handig voor je administratie, belastingaangifte en als bewijs.

Checklist

☐ Ik weet wat bruto en netto loon is	☐ Ik bewaar mijn loonstroken
☐ Ik begrijp mijn toeslagen	☐ Ik stel vragen als iets niet klopt
☐ Ik weet welke inhoudingen er zijn	☐ Ik gebruik mijn netto loon als basis voor mijn budget
☐ Ik controleer mijn loonstrook elke maand	

DEEL 1 - Je eigen geld -

"Je krijgt je eerste salaris. En nu?"

Sparen

Waarschijnlijk heb je plannen genoeg voor je geld. Een vakantie, een rijbewijs, een nieuwe telefoon of later een eigen woning. Toch merk je waarschijnlijk al snel hoe makkelijk je salaris opgaat aan boodschappen, abonnementen, kleding en leuke dingen. Als je pas aan het einde van de maand kijkt wat er nog over is, blijft er vaak weinig over om te sparen.

Sparen betekent dat je bewust een deel van je inkomen apart zet voor later. Dat hoeft niet meteen een groot bedrag te zijn. Ook met een klein bedrag per week of per maand kun je langzaam iets opbouwen. Het belangrijkste is dat je regelmatig spaart en het geld niet telkens weer gebruikt voor gewone uitgaven.

Het helpt om te weten waarvoor je spaart. Een concreet doel maakt sparen makkelijker, omdat je ziet waar je het voor doet. Misschien wil je over een jaar op reis of heb je geld nodig voor een opleiding. Bereken hoeveel je ongeveer nodig hebt en hoeveel maanden je hebt om dat bedrag bij elkaar te krijgen. Zo kun je bepalen welk bedrag je iedere maand opzij wilt zetten.

Naast sparen voor iets leuks is het verstandig om een financiële buffer op te bouwen. Een buffer is geld dat je achter de hand houdt voor onverwachte uitgaven, zoals een kapotte telefoon, een fietsreparatie of een onverwachte rekening. Zonder buffer moet je misschien geld lenen of rood staan. Hoe groot je buffer uiteindelijk moet zijn, hangt af van jouw situatie. Je hoeft niet in één keer een groot bedrag te sparen; bouw het stap voor stap op.

Een eenvoudige manier om sparen vol te houden, is om het bedrag direct na ontvangst van je salaris over te maken. Je kunt bij veel banken instellen dat dit iedere maand automatisch gebeurt. Je spaart dan eerst en kijkt daarna hoeveel geld je nog kunt uitgeven. Als je wacht tot het einde van de maand, is de kans groter dat het geld al op is.

Het is ook handig om je spaargeld op een aparte spaarrekening te zetten. Daardoor staat het niet tussen het geld dat je dagelijks gebruikt en kom je minder snel in de verleiding om het uit te geven. Sommige banken bieden de mogelijkheid om verschillende spaarpotjes te maken, bijvoorbeeld voor je buffer, vakantie of rijbewijs. Zo kun je per doel zien hoeveel je al hebt gespaard.

Over geld op een spaarrekening kun je rente ontvangen. Rente is een vergoeding die de bank betaalt omdat jouw geld op de rekening staat. Het rentepercentage kan per bank verschillen en is meestal niet erg hoog, maar na verloop van tijd kan het toch verschil maken. Tegelijkertijd kunnen prijzen door inflatie stijgen, waardoor je later soms minder kunt kopen voor hetzelfde bedrag. Daarom is het verstandig om regelmatig te blijven sparen en je spaardoelen af en toe te bekijken.

Controleer regelmatig hoe je ervoor staat. Zie je dat je spaardoel dichterbij komt, dan werkt dat vaak motiverend. Lukt het een maand niet, dan betekent dat niet dat je plan is mislukt. Pak het de volgende maand gewoon weer op.

Met iedere euro die je apart zet, geef je jezelf meer vrijheid. Je bent beter voorbereid op onverwachte kosten en kunt grotere plannen uitvoeren zonder alles te hoeven lenen.

Kleine bedragen lijken misschien onbelangrijk, maar als je ze regelmatig opzijzet, kunnen ze uitgroeien tot een bedrag waar je later echt iets aan hebt.

Alles over sparen

Uit de praktijk

Sanne (19) wilde graag op reis, maar merkte dat er aan het eind van haar maand weinig overbleef. Ze besloot elke maand een klein bedrag opzij te zetten. Na een jaar had ze genoeg voor haar droomreis én een buffer voor onverwachte uitgaven.

→ Waarom sparen belangrijk is?

Sparen helpt je om doelen te bereiken en voorbereid te zijn op onverwachte kosten. Zo voorkom je stress en hoef je geen lening of roodstand te gebruiken.

→ Soorten sparen

Doel sparen: je spaart voor iets concreets, zoals een vakantie of nieuwe laptop.

Buffer sparen: je spaart voor onverwachte kosten, bijvoorbeeld als je auto stukgaat.

Lang sparen: je spaart voor iets verder in de toekomst, zoals een studie of een huis.

Rente sparen: je zet je geld op een spaarrekening waar je rente over krijgt.

→ Hoe begin je?

- Bepaal je doel en hoeveel geld je nodig hebt.
- Kies een vast bedrag per maand om opzij te zetten.
- Zet het geld direct na je loon op je spaarrekening.
- Houd je spaardoel in de gaten en blijf gemotiveerd!

Had ik dit maar eerder geweten...

Dat kleine bedragen echt verscijnl maken. Als je elke maand een beetje spaart, bouw je ongemerkt een mooi bedrag op.

Voorbeeld: zo groeit je spaargeld

Stel, je spaart elke maand € 50 op een spaarrekening met 1% rente per jaar.

 Periode	 Totaal ingelegd	 Rente (1% per jaar)	 Totaal bedrag
1 jaar	€ 600	€ 3	€ 603
2 jaar	€ 1.200	€ 13	€ 1.213
5 jaar	€ 3.000	€ 76	€ 3.076
10 jaar	€ 6.000	€ 312	€ 6.312

Tip: hoe eerder je begint, hoe meer je geld kan groeien dankzij rente en tijd.

Checklist

- ☐ Ik heb een spaardoel bepaald
- ☐ Ik zet elke maand een vast bedrag opzij
- ☐ Ik heb een aparte spaarrekening
- ☐ Ik controleer regelmatig mijn spaargeld

DEEL 1 - Je eigen geld -

"Je krijgt je eerste salaris. En nu?"

Waarom budgetteren

Misschien heb je aan het einde van de maand weleens gedacht: *Waar is mijn geld eigenlijk gebleven?* Je hebt geen grote aankopen gedaan en toch is je rekening ineens bijna leeg. Dat overkomt veel mensen. Vaak gaat het niet om één grote uitgave, maar om veel kleine bedragen die ongemerkt optellen. Een kop koffie onderweg, een lunch, een abonnement of een avondje uit. Juist daarom is budgetteren zo handig.

Een budget is eigenlijk niets anders dan een overzicht van je inkomsten en uitgaven. Je kijkt hoeveel geld er binnenkomt en bepaalt vervolgens waar je dat geld aan wilt besteden. Zo weet je niet alleen wat je kunt uitgeven, maar ook hoeveel je kunt sparen en of je geld overhoudt aan het einde van de maand. Veel mensen denken dat budgetteren betekent dat je niets leuks meer mag doen. Dat is juist niet de bedoeling. Een budget helpt je om bewuste keuzes te maken. Als je weet hoeveel geld je beschikbaar hebt, kun je zonder schuldgevoel genieten van leuke dingen, omdat je weet dat je vaste lasten ook betaald kunnen worden.

Begin met het opschrijven van al je inkomsten. Denk aan je salaris, studiefinanciering, toeslagen of een bijbaan. Daarna zet je je vaste lasten op een rij. Dat zijn uitgaven die iedere maand terugkomen, zoals huur, zorgverzekering, telefoon, internet of abonnementen. Vervolgens kijk je naar je variabele uitgaven. Dat zijn kosten die iedere maand anders kunnen zijn, zoals boodschappen, kleding, uitgaan of vervoer.

Als je weet hoeveel geld er binnenkomt en hoeveel eruit gaat, zie je vanzelf hoeveel ruimte je overhoudt. Dat bedrag kun je gebruiken om te sparen of om extra af te lossen als je schulden hebt. Blijkt dat je iedere maand meer uitgeeft dan er binnenkomt? Dan kun je op tijd bijsturen voordat er financiële problemen ontstaan.

Het helpt om jezelf iedere maand een spaardoel te geven. Zie sparen niet als wat er overblijft, maar als een vaste uitgave aan jezelf. Zet het bedrag het liefst direct na ontvangst van je salaris apart. Zo voorkom je dat je het ongemerkt uitgeeft.

Een budget is geen lijst die voor altijd vaststaat. Je situatie kan veranderen. Misschien ga je meer verdienen, krijg je hogere vaste lasten of wil je sparen voor een vakantie of rijbewijs. Kijk daarom iedere maand of ieder kwartaal even naar je budget en pas het aan als dat nodig is. Zo blijft het overzichtelijk en realistisch.

Met budgetteren voorkom je financiële stress. Je hoeft niet meer te gokken of je nog genoeg geld hebt, omdat je precies weet waar je aan toe bent. Dat maakt het makkelijker om keuzes te maken en voorkomt onverwachte verrassingen aan het einde van de maand.

Hoe eerder je begint met budgetteren, hoe sneller het een gewoonte wordt. Je hoeft echt geen financieel expert te zijn.

Met een eenvoudig overzicht krijg je al veel meer grip op je geld. Dat helpt je niet alleen nu, maar ook later, wanneer je meer verantwoordelijkheden krijgt en zelfstandig je financiën beheert.